

mod fremtiden. De igangværende forhandlinger om Færøernes folkeretlige fremtid overskygger alle andre spørgsmål på den færøske dagsorden, og derfor vil jeg koncentrere mit indlæg om dette emne.

Forhandlingerne foregår mellem landsstyret og regeringen og ikke fra Folketingets talerstol, men denne giver en lejlighed til at sammenfatte og bedømme situationen, og det gjorde statsministeren i morges. Men det bekymrede, at det var lagtingsoppositionens sag, statsministeren talte.

Siden færødebatten den 6. april har parterne haft møde den 2. maj, heldigvis i en mere fordragelig og konstruktiv tone end på mødet den 17. marts. Landsstyret har fremlagt og holder fast ved sit udkast til traktat om associeret statsforbindelse mellem Færøerne og Kongeriget Danmark. Begrebet Free Association er brugt i FN-regi i 40 år. Det gælder for tre små stater, og det ligner aftalen om statsforbundet mellem Danmark og Island fra 1918 til 1944.

Landsstyret har lagt op til, at forholdet Færøerne-Danmark ændres fra en statsretlig til en folkeretlig forbindelse ifølge en traktat, som begge parter bindes af, og som FN notificerer. Vi ønsker to suveræne stater med formel retlig ligestilling i et forbund med lige ret til medlemskab i FN og andre internationale organer såsom NATO's Partnership For Peace og med fuld formel kompetence over for verdens øvrige stater.

Landsstyret ønsker at overtage fuldt ansvar for alle færøske sagsanliggender uden fælles forvaltning, men med mulighed for at trække på dansk særviden imod betaling. Lagtinget bliver suverænt i alt færøsk, på samme måde som Folketinget er i dansk lovgivning.

Ifølge landsstyrets udkast til traktat vil vi have fælles valuta og Danmarks monark som fælles statsoverhoved. Begge landes statsborgere vil få samme gensidige rettigheder i hvert af landene til erhvervsaktiviteter og offentlige tjenester, uddannelse og sundhed, dog undtaget værnepligt. Vi indgår administrative samarbejdsaftaler med betaling for tjenesteydelser, og de færøske myndigheder har det øverste ansvar for færøsk administration og danske myndigheder for dansk administration.

Derudover har landsstyret bedt regeringen om en 15-årig overgangsperiode til at afvikle statstilskuddet, så vor økonomi bliver mindre afhængig, mere selvhjulpent, og tilpasses en fiskerinations virkelighed. Denne nedtrapning er

nødvendig, hvis vore handlinger skal få konsekvenser, som statsministeren siger han har forståelse for.

I udkastet har landsstyret foreslået en kapitaliseret værdi af vore årlige rente- og afdragsbeløb på 300 mio. kr. frem til år 2020 til sanering af landskassens gæld til staten og en fortsættelse af restblokken på 650 mio. kr., indtil den svarer til 3 pct. af BNP og derefter trappes ned på 3 år. Dette må kaldes et rimeligt forslag og kan afvikles i løbet af de samme 20 år, som gælden nu afvikles, rimeligt især sammenlignet med regeringens forslag om 4 års afvikling med suverænitet på den ene side eller fortsættelse af bloktilskudsordningen i al evighed i rigsfællesskabet på den anden.

Efter regeringens latterliggørelse af landsstyrets forslag om blokkens afvikling, som tids- og beløbsmæssigt ellers passer til 10. juni-aftalen, har landsstyret alternativt foreslået en lineær nedtrapning af blokken over 15 år, så det har ikke skortet på udspil fra landsstyrets side.

Regeringen har svaret med hverken på forhånd at tilsiige eller afvise udspillet om associeret statsforbindelse, men den ønsker at kende alle detaljer med gensidige rettigheder og pligter først, og detaljer er der mange af. Regeringen siger, at der ikke bliver enighed, før der er enighed om det hele, og det er også i orden fra færøsk side.

Regeringen lægger i sit modspil til landsstyret vægt på en færøsk folkeafstemning, ser positivt på monetært samarbejde, eventuelt med euroen som fremtidig mønt, den kræver lineær fireårig blokafvikling fra 2001, ikke senere, f.eks. om 10 år eller deromkring, og ikke en kapitalisering. Den ønsker en afklaring om betalingsprincipper for danske ydelser og specialviden, den afviser dobbelt statsborgerskab, selv om landsstyret egentlig ikke har bedt om det, og selv om jeg forstår, at en del indvandrere i Danmark nyder den fortrinsret.

Videre foreslår regeringen fælles rettigheder og pligter efter nordiske konventioner med særligt hensyn til færinger med langvarig bopæl og arbejde i Danmark og på danske skibe. Og til sidst vil regeringen afklare, hvilke administrative myndigheder og ansvar på Færøerne der hører til hvem.

Statsministerens holdning er logisk. Færingers handlinger får konsekvenser, og jo mere selvstyre, jo mindre støtte fra Danmark. Men endnu en gang: Vil statsministeren være så venlig at svare, om bloktilskuddet falder bort